

Logopedprat

Viktig å komme i gang tidlig

- I Bodø har vi noe vi kaller lavterskel logopedhjelp. Det betyr at når noen begynner å få vansker med taleflyten, gjerne når de er små, så kan vi komme raskt inn og gi veiledning til barnehage og foreldre. Lavterskeltilbudet er at vi kommer ut og observerer og gir veiledning, og så følger vi opp etter tre, seks og tolv måneder. Hvis noen trenger mer hjelp så henvises de med en gang.

Hvordan går du frem når du får henvist et barn med stamming?

- Hvis barnet har hatt logopedhjelp tidligere får vi informasjon fra logopeden som kjenner barnet fra før. Hvis barnet skal begynne på skolen har vi gjerne et overføringsmøte med skole og foreldrene, der vi får kjennskap til saken. Hvis jeg får henvist et barn i skolealder bruker jeg å ha et møte der man går igjennom saken med lærer og foreldre, og eventuelt barnet selv. Vi prøver å inkludere barnet så mye som man kan. Jo eldre barnet er, jo mer involvert er det. Vi gir informasjon og veileder ut ifra den multifaktorielle modellen. Vi synes den er viktig å ha med seg inn i skolen også. Og barnet skal jo få direkte oppfølging, men det er viktig at man veileder de rundt barnet.

Jorunn har jobbet som logoped i Bodø kommune i åtte år. Hun jobber i et spesialpedagogisk fagteam sammen med fem andre logopeder. Der jobber de med alle de logopediske fagområdene, inkludert stamming. Fagteamet jobber med barn fra 0 år til ut grunnskolealder.

- *Vi får gjerne barna inn tidlig, sånn at når de begynner på skolen så er de forhåpentligvis fanget opp. De fleste har jo en stammehistorie med seg når de begynner på skolen. Det er min erfaring. Målet er at vi skal tidlig inn og hjelpe til med tilrettelagte tiltak til foreldre uansett hvor barna befinner seg, om det er skole eller barnehage. Vi tenker helhetlig.*

Samarbeid med foreldre

Jorunn forteller at hvordan hun samarbeider med foreldre varierer fra sak til sak.

- Hvis man møter elevene ukentlig, så møter man kanskje foreldrene noen ganger på for eksempel samarbeidsmøter, og så har man telefonsamtaler innimellom der man informerer litt og diskuterer hvordan det går. Det er vanskelig å si at man gjør det samme i hver sak. Det må jo tilpasses. Og så blir det ofte mye kontakt med lærere fordi vi er på skolene.

Navn: Jorunn Åsa Nygaard Wik

Alder: 50 år

Arbeidssted: Spesialpedagogisk fagteam, Bodø kommune

Informasjon til lærere

- Når vi får henvist barn som stammer tilbyr vi kurs om stamming der vi gir informasjon og forteller litt generelt om taleflyt. Vi vil at de som er rundt barnet skal ha en forståelse for vansken til barnet. Tidligere har vi gjennomført felles kurs eller informasjonsmøter der de som har elever som stammer har kunnet komme for å få informasjon. I den senere tid har vi avtalt det med hele teamet, ikke bare kontaktlæreren, men også for eksempel assistent, ansatte på SFO og andre som jobber med barnet. Sånn at alle som er rundt barnet har kunnskap om denne type kommunikasjonsutfordringer.

Hva bør lærere tenke på?

- Jeg tenker det er kjempeviktig at de har kunnskap om stamming, hva dette er for slags vanske, og hvordan de kan være med og påvirke eleven i klasserommet. Da kan de gjøre gode avtaler og ta gode valg sammen med eleven. At de er trygge på stamming sånn at de i samarbeid med eleven kan være med på å legge til rette for et godt muntlig læringsmiljø. Det er viktig at de har kunnskap om stamming og hva det vil si for akkurat *den* eleven. Det kan være så forskjellig hvordan stamming er for de ulike elevene. Elevene kan si mye om hvordan de opplever det etter hvert når de blir litt eldre.

Det er viktig at lærere har kunnskap om stamming og hva det vil si for akkurat *den* eleven. Det kan være så forskjellig hvordan stamming er for de ulike elevene.

- Noen ganger, hvis barnet ønsker det selv, kommer vi og snakker med klassen barnet går i. Sånn at de andre barna skal få vite hvorfor det noen ganger stopper opp og ordene ikke kommer ut, og hvordan de kan være med på å hjelpe. De gangene vi har gjort det har det vært veldig positivt. Men det må skje i samarbeid med eleven. Eleven må ønske det selv. Jeg opplever at mange synes det er positivt at det blir satt fokus på deres vanske sånn at de andre elevene vet at det er åpenhet. Men jeg har også hatt elever som ikke har ønsket det, fordi de vil heller fortelle om det selv hvis noen spør.

Tips til lærere med elever med stamming i klassen

Som tips til lærere som har elever med stamming i klassen legger Jorunn vekt på åpenhet.

- Det er kjempeviktig med åpenhet. At elevene vet hva stamming er, og at man kan snakke om det. Det kan være lurt å avtale med eleven som stammer hva man skal si hvis noen spør. For eksempel at det noen ganger kan være vanskelig å få ut ordene fordi han eller hun har noe som heter stamming. Åpenhet er bra for eleven, så det er lurt å finne på noe sammen som man kan si. Det handler ofte om ønske om informasjon fra de andre elevene sin side.